

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen a következő forrásokat:

A. „Az [Alexandru Ioan] Cuza és az Országgyűlés közötti kapcsolatok már az új nemzeti kormányzat kezdetén feszültek volt. [...] Cuza [...] gyökeresen meg akarta változtatni az ország társadalmi, gazdasági és politikai megszervezését. [...] Mégis inkább a mérsékelttel, mint a radikálisokkal szeretett volna együttműködni. [...] Nem bízott a radikálisokban múltbéli titkos forradalmi tevékenységük miatt, valamint azért, mert kinyilvánított szándékuk volt a politikai rendszer demokratizálása, többek között az uralkodó hatalmának korlátozása által. [...] Cuza elégedetlensége abból fakadt, hogy képtelen volt programját elfogadtatni a gyűléssel, főleg a választási reformot és az új földtörvényt. Az események 1864-ben tetőződtek. A parlamenti kormány törekvéseivel elégedetlen Cuza 1864. május 2/14-én feloszlatta az Országgyűlést. Helyzete megerősítése érdekében, Cuza egy új választási törvényt és egy új Alkotmányt (*Statutum*) fogadott el. [...] A *Statutum* (Statut) Cuza elégedetlenségét tükrözte a képviseleti Országgyűléssel szemben, ami így elvezetett a végrehajtó- és a törvényhozó hatalom közötti viszony alapvető megváltozásához [...]. Az új alkotmány [...] olyan jogokat biztosított [az uralkodónak], mint az egyedüli törvénykezdeményezés joga, valamint abszolút vétőjog az Országgyűlés által elfogadott törvénytervezetek felett.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „1866. októberében a szultán elismerte Károlyt (Carol), mint trónörökös, de irreális módon fenntartotta azt az elvet, hogy az Egyesült Fejedelemségek az Oszmán Birodalom szerves részét kell képezzék.

Időközben, áprilisban, az ideiglenes kormány választásokat szervezett egy új Képviselőház létrehozása érdekében. Mivel ez Alkotmányozó Országgyűlésként működött, ezért első kötelességének egy új alkotmány kidolgozását és elfogadását tartotta. Eles viták után [...] 1866. június 29/július 11-én az Országgyűlés egyöntetűen elfogadta az alkotmányt, amit másnap I. Károly is szentesített. [...] Ez [...] megeremtette egy képviseleti kormány megválasztásának körülményeit, előírta a miniszteri felelősséget és megerősítette a hatalom szétválasztásának elvét. Ugyanakkor, részletesen megállapította az állampolgári jogokat és szabadságjogokat. [...] Az 1866-ban bevezetett parlamentáris rendszert a törvényhozó hatalom döntő szerepe jellemezte. [...] Ez majdnem egyenlő társ volt az uralkodóval a törvények kidolgozásában és elnyerte azt a jogot, hogy a minisztereknek kérdéseket tehetett fel a követendő politikai vonalra vonatkozóan, valamint a hatalmi visszaélésekkel kapcsolatosan. [...] Mégis az uralkodó jelentős hatalommal bírt. [...] Megtartotta a döntő szerepét a törvényhozás folyamatában. A parlament elé terjeszthette saját törvénytervezeteit és megvétőzhatta a parlament törvénytervezeteit, amit a törvényhozó testület nem tudott ellensúlyozni.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett „Alkotmányt”. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** forrás alapján, az Oszmán Birodalomra vonatkozóan egy információt. **2 pont**
3. Említsétek meg az uralkodónak a törvényhozásban betöltött két jogát, amelyek megtalálhatók úgy az **A**, mint a **B** forrásban is. **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy az alkotmány által megerősítődik a hatalom szétválasztásának elve. **3 pont**
5. Az **A** forrás alapján írjátok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan politikai tervezetet a XIX. század első feléből, amelyek hozzájárultak a modern román állam kialakulásához. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot két olyan Románia által tett cselekvés között, amelyek a XIX. század nemzetközi kapcsolataihoz sorolhatók. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A hatalom átvétel utáni első években is, egészen Gheorghiu-Dej régi gárdájának felszámolásáig, Ceaușescu az örökölt enyhülési légkör jobbítását folytatta úgy belpolitikai, mint külpolitikai téren. [...] A gazdasági tervezés nagyobb figyelmet fordított a könnyűiparra és a mezőgazdaságra, ezek termékeit inkább belső fogyasztásra szánták, mint kivitelre. [...] A viszonylagos gazdasági fejlődés együtt járt egy visszafogott, de reális belső enyhüléssel.

Ehhez társult a külpolitikai nyitás. 1965-1975 között Romániába látogattak (România) Richard Nixon és Gerald Ford amerikai elnökök, valamint Charles de Gaulle francia elnök, akik magukkal hozták a Nyugat jóindulatát. [...] Bukarest (București) 1967-ben, Moszkva (Moscova) utasításai ellenére, diplomáciai kapcsolatot létesített Bonn-nal. [...] Ugyanekkor, és szintén Moszkva parancsával ellentétesen, fenntartja diplomáciai kapcsolatait Izraellel (Israel) az 1967-es hatnapos háború után is. [...] Következtesen megtagadja a Varsói Szerződés (Pactului de la Varșovia) katonai megmozdulásaiban való részvételt. [...] A Varsói Szerződésben lévő szövetségesei megkérdezése nélkül Románia lecsökkenteti hadereje nagyságát 240.000-ről 200.000-re. [...] A Varsói Szerződés Konzultatív Politikai Bizottságának (Comitetului Politic Consultativ) bukaresti ülésén 1966. júliusában a szovjet küldöttségnek nem sikerült, Románia ellenvetése miatt, a Varsói Szerződés olyan intézményi átszervezése, amely egy hatékonyabb parancsnokságot vezetett volna be. [...] 1967. áprilisában az RKP [Román Kommunista Párt] (Partidul Comunist Român) nem küldi el küldötteit a Karlovy Vary-ban megtartott kommunista pártok Konferenciájára. [...] Cserében, 1968. augusztusának közepén Ceaușescu Prágába (Praga) utazik és aláírja a román-csehszlovák baráti és kölcsönös segítségnyújtási szerződést.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrásból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban említett egyik politikai vezetőt. **2 pont**
2. Pontossítsátok a századot, amelyre a fenti forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg, a fenti forrásból, egy politikai alakulatot és egy politikai-katonai szervezetet. **6 pont**
4. Említsetek meg, a forrás alapján, két olyan információt, amelyek Románia gazdasági helyzetére vonatkoznak. **6 pont**
5. Alkossatok, a fenti forrás alapján, egy nézőpontot Románia külpolitikájáról, alátámasztva a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy a sztálinizmus időszakában Romániában totalitárius politikai gyakorlatokat alkalmaztak. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény **bemutatása** és azon **összekötő fogalmak/szavak használata**, amelyek okozatiságot és következtetést levonást fejeznek ki). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok, egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét, állam és politika a román térségben a középkorban és az újkor kezdetén címmel, figyelembe véve a következő szempontokat:

- pontosítsátok egy helyi autonómiát a IX-XI. századi román térségből;
- említsetek meg a román térség egyik helyi autonómiájának két jellemzőjét a XIII-XIV-ik századból;
- említsetek meg két központi intézményt a román térségből és mutassatok be egy olyan katonai eseményt, amelyben egyikük képviselője részt vett a XV. században;
- alkossatok egy nézőpontot a román térség egyik központi intézmény képviselőjének részvételéről a XVI-XVIII. század nemzetközi kapcsolataiban és támasszátok alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetéseket kifejező szavak használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.